

Diplomová práce

Zdeňka Pošepná

CESTOVNÍ RUCH V PERU – vývoj, současný stav, vize

Oponentský posudek

Námětem předložené diplomové práce Zdeňky Pošepné je pohled na vývoj a změny cestovního ruchu (dále jen CR) v Peru v průběhu rámcově posledních dvou století. Tím, že autorka sleduje vývoj spíše cestování do Peru v průběhu 19. a 20. století a postupnou přeměnu původního cestování v masivní komerční CR v posledním období, dostává se od řádu malého počtu jednotlivých cestovatelů až ke statisícům a miliónům turistů a návštěvníků. Tady autorka správně odděluje éru cestování a cestovatelů (objevitelů atd.), která neměla povahu masového turismu a trávení volného času komerčního charakteru, ale poznávání, objevů, popř. obchodních či jiných zájmů, od éry, kdy se podmínky pro CR staly ceněným a „výnosným“ zbožím. Tím se autorka zároveň dostává od historické metody popisu na základě rozboru cestopisů vybraných cestovatelů v 19. století (12 cestovatelů) a do 70. let 20. století (11 cestovatelů, z toho 5 českých) až k poslednímu období rozmachu CR jako turismu, které hodnotí hlavně pomocí jednoduchých statistických metod a převažujícího komentáře statistických dat. V práci je tak patrný ostrý zlom nejen časový a tematický (období „cestovatelů“ a období „turismu“), ale i zlom metodický (od historického popisu a rozboru na základě publikací a cestopisů vybraných cestovatelů ke komentáři statistických údajů) a formální (část 1. a 2. - historická versus část 3. a 4. – současná a převážně statistická). Autorka se tím ale ocitla rovněž na pomezí dvou – a v jejím podání bohužel diametrálně odlišných – vědních disciplín, historie a geografie. Zůstala však převážně na své historické straně dvorce, neodvážila se „jít na síť“ a zaútočit na druhou geografickou stranu dvorce. Není to sice chyba, ale je to škoda. V době interdisciplinárních přístupů a hledání poznatku na pomezí věd k tomu v této práci byla výjimečná příležitost.

Samozřejmě jako „geografický“ oponent nemohu mít autorce za zlé, že používá, a to velmi zdařile, vžitě historické metody zpracování. Patří mezi ně kritický přístup k použitým pramenům a publikacím, který jí umožnil podat v 1. a 2. části práce zajímavé a někdy až šokující informace, postřehy a závěry, které poněkud revidují mnohé příkrášlené dobové a současné názory na Peru, tamní společnost a problémy ve vztahu k cestování a CR. Dále je to od geografie značně odlišné citování literatury a pramenů v textu, pod čarou (včetně poznámek) i v seznamu literatury. Tady jí mohu závidět, že se může plně soustředit na historický rozbor, aniž bude pronásledována geografickým prokletím, že na prvním místě je současnost a území a z historie se přihlíží hlavně (nebo jen) k tomu, co má k současnosti či území nějaký kauzální vztah. A právě zde mohla autorka poněkud více a odvážněji překročit svůj „historický“ stín a pokusit se vytěžit z navýsost geografického tématu, kterým cestovní ruch v Peru bezesporu je, mnohem více. Myslím tím především to, že prakticky opominula **použití kartografických metod** ať už pasivních (převzetí map) či aktivních (vlastní mapy či schémata). Jediná převzatá mapa administrativního členění Peru (Příloha 1) je skutečně málo. Jako geograf (ale i historický geograf – sám jsem léta pracoval v Historickém ústavu Akademie) bych určitě dal před 16 fotografiemi cestovatelů do Peru v 19. a 20. století přednost mapám či schématům, které by ukázaly přímo na mapě, kudy se ubírali (a často jen mohli ubírat) tito průkopníci, objevitelé, dobrodruzi, obchodníci, vědci atd. Dalo by to názornou představu o rozsahu a postupném zaplňování „bílých míst“ na mapě Peru v návaznosti na měnící se lokalizační (přírodní a kulturně historické), selektivní (společensko-ekonomické, demografické apod.) a realizační podmínky (doprava, ubytování, stravování, jiné služby) pro

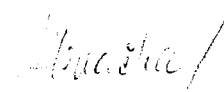
cestování a CR. Toto vžitě členění podmínek (činitelů) CR autorka nevyužila a tak její členění 1.a 2.historické části na „zájmy“ (architektura, společnost, kultura, náboženství a historie – myslím, že přírodní krásy a nebezpečí již hrály roli i v 19.století s jeho romantismem) a „podmínky pro cestování“ je příliš popisná, chybí jí větší míra dynamiky změn, srovnání a měnící se váhy jednotlivých činitelů. Řada z těchto věcí pochopitelně v textu práce je, ale geograf, což je člověk, který se často vyjadřuje mapou a ví, že mnohé prostorové a územní věci nelze textem vyjádřit, by postupoval poněkud jinak. Ví, že okamžitá názornost mapy včetně otevřeného prostoru pro karto-interpretaci je lepší než hledání (a často nenacházení) v textu. **Jako oponent tedy považuji absenci kartografické metody v práci** (tedy včetně ukázek historických map a map rozmístění peruánských atraktivit cestovního ruchu) **za hlavní slabinu práce**. Dokládá to i přehled světových regionů cestovního ruchu (Příloha č.3), kde bych jako geograf určitě volil místo tabulky mapu.

Diametrálně se liší 3.a 4.část práce věnovaná poslednímu období moderního CR po stránce atraktivit a nabídky a poptávky resp.analýzy CR v Peru (vývoj, stav – příjezdy, bilance; pozice ve světovém CR). Podkapitola 4.3 obsahuje prognózu CR v Peru na základě SWOT analýzy. V současné však již vyjmenování silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb nestačí, důležitá je integrace v podobě reálné SWOT syntézy. V každém případě právě tato část práce ztratila jednoduchou přehlednost, je příliš (statisticky) popisná a postrádá více autorčina vlastního vkladu a metodické invence. Zde mám jednu konkrétní otázku – proč došlo na začátku 20.století k výraznému poklesu příjezdů do Peru, byla příčinou vnitropolitická a vojenská situace?

Po formální stránce splňuje diplomová práce Zdeňky Pošepné požadované nároky. Po technické stránce oceňuji členění práce, přehlednost, systematickosti, kdy výsledkem je nenásilná jednoduchost, přínosné jsou dílčí shrnutí u jednotlivých částí. S tím jde ruku v ruce kultivovaný čtivý text, a to přesto, že je „prošpikovaný“ různorodými citacemi. Autorce se v různorodosti použitých pramenů podařilo udržet si svou tematickou linii a zůstat u cestování a CR. Ještě jednou škoda absence map. Nechci být malicherný a tak některým překlepům, gramatickým nepřesnostem či dílčím nesrovnalostem nebudu přikládat větší význam. Celkovou dobrou úroveň práce nemohou devalvovat. Jen namátkově některé z nich uvádím na konci posudku.

Celkový závěr: navzdory připomínce ke koncepci a metodologii si myslím, že diplomová práce je kvalitní a doporučuji ji k obhajobě.

Praha, 21.září 2009

RNDr. Ludvík Kopačka, CSc.

Jen namátkou některé drobné nepřesnosti:

- s.21 E.B.Clark – bez životopisných dat
- s.23 ...se podepsalo zemětřesení a následnému zaplavení města vodou...
- s.24 ...nad velkým množstvím kostelů a klášterů v Limě a jejich monumentálnosti.
...píše i francouzských cestovatel Marcoy
- s.25 ...kde více jak polovinu, 57,6 %...- patří polovinu
- s.30 ...třetí peruánské ústavy z roku ....- chybí rok
- s.32 a 33 1879-1883 tzv. Pacifická válka – na s.32, Tichomořská válka - na s.33
- s.34 fauně, flóře apod..
- s.35 závorky (simarrones) ..... mulati)
- s.38 nahoře a s kostou posteje
- s.48 ...Erben...pokračoval do Brazílie až k Tichému oceánu – nepatří Atlantskému?